

Az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága (UNHCR) Az ENSZ menekültügyi szerve

Az idegen befogadása: vallási vezetők nyilatkozata

A hitem egyik alapértéke az idegenek, a menekültek, az országukon belül új lakóhelyre kényszerült személyek, a tőlünk különbözők befogadása. Úgy bánok velük, ahogy szeretném, hogy velem bánjanak mások. Arra fogok bátorítani másokat, így a vallási közösségem vezetőit is, hogy ők is így járjanak el.

A világ több más vallási vezetőjével és szervezetével, illetve lelkiismereti alapú közösségeivel együtt megerősítem a következőket:

Vállalom, hogy befogadom az idegent.

A hitem azt tanítja, hogy az együttérzés, a könyörület, a szeretet és a vendégszeretet mindenkit megillet, így a hazámban született személyt, de a külföldit is, a közösségem tagját, de a jövevényt is.

Nem feledkezem meg arról, és figyelmeztetem a közösségem tagjait is arra, hogy mindannyian „idegenek” vagyunk valahol, továbbá, hogy úgy kell bánnunk az idegennel a közösségünkben, ahogy szeretnénk, hogy velünk bánjanak mások. Vállalom azt is, hogy fellépek az intolerancia ellen.

Emlékezni fogok, és másokat is emlékeztetek a közösségemben arra, hogy senki sem hagyja el a hazáját ok nélkül: van, aki üldöztetés, erőszak vagy kizsákmányolás miatt menekül el, mások természeti katasztrófák miatt kelnek útra, megint másokat pedig a szeretet motivál, mert jobb életet akarnak biztosítani a családjuknak.

Elismerem, hogy mindenkinek joga van az emberi méltósághoz, és arra, hogy emberi lényként megadják neki a kellő tiszteletet. Az országom területén élő valamennyi emberre, így az idegenekre is vonatoznak a törvények. Senkivel szemben sem lehetünk ellenségesek, és senkit sem érhet hátrányos megkülönböztetés.

Tudom, hogy az idegen befogadásához gyakran bátorság kell, de az idegen megismerésének reménye és az új ismerőssel járó öröm sokkal többet jelent, mint a befogadással járó kockázat és nehézségek. Segítem azokat, akik elég bátrak ahhoz, hogy megismerjék az idegent.

Vendégnek tekintem az idegent, mert ez áldást jelent a közösségemre, a családomra, az idegenre és rám is.

Tiszteletben tartom azt a tényt, hogy az idegen a közösségemtől vagy az enyémtől eltérő vallást követ, illetve nézeteket vall.

Tiszteletben tartom az idegen jogát arra, hogy a saját vallását szabadon gyakorolhassa. Törekedni fogok arra, hogy legyen olyan hely, ahol ezt korlátozások nélkül megteheti.

Csak úgy beszélek a saját hitemről, hogy azzal nem alacsonyítom le és nem gúnyolom ki mások vallását.

Kapcsolatot fogok teremteni az idegennel, és személyes példámmal arra fogok másokat bátorítani, hogy ők is ugyanezt tegyék.

Nem csak az idegen pozitív fogadtatásáért fogok mindent megtenni, hanem oda is fogok figyelni a mondanivalójára, és a közösséget is megpróbálom rábírni arra, hogy megértse és befogadja a jövevényt.

Kiállok azért, hogy a társadalmi igazságosság elve az idegenre is vonatkozzon, úgy, ahogy a közösségem többi tagjáért is kiállok.

Nem fordítom el a fejem, ha azt tapasztalom, hogy a közösségem tetteiben vagy szavakban ellenséges az idegennel, hanem megpróbálok párbeszédet kialakítani és békét teremteni.

Nem hallgatok akkor, ha azt hallom, hogy mások – beleértve a vallási közösségem vezetőit is – rosszat mondanak az idegenekről vagy anélkül ítélik meg őket, hogy előbb megismernék, kik is ők valójában, és akkor is felszólalok, ha azt látom, hogy kirekesztik vagy elnyomják az idegeneket, illetve méltánytalanul bánnak velük.

Arra biztatom majd a vallási közösségem, hogy más vallási közösségekkel és szervezetekkel együttműködésben tegyenek azért, hogy az idegenek minél hatékonyabb segítséget kapjanak.

Vállalom, hogy befogadom az idegent.

Alapvető elvek

A világvallások mindegyikének mélyen gyökerező parancsa az „idegen befogadása”, védelemmel, vendéglátással, valamint az idegenek, illetve a más vallásúak tiszteletben tartása és egyenlő félként való kezelése.

Az upanisadokban olvasható *atithi devo bhava* („Istenként tekints vendégedre!”) mantra is kifejezi a vendégszeretet alapvető fontosságát a hindu vallásban. A *dharmában*, vagyis a törvényben a *karuna* (együttérzés), az *ahimsa* (a mindenkivel szembeni erőszakmentesség), valamint a *seva* (az idegen és az ismeretlen vendég szolgálatára való hajlandóság) alapvető szerepet töltenek be. A házigazda hagyományos kötelezettsége a szücséget szenvedő idegen befogadása és élelmezése, és sokan ma is követik ezt a szabályt. A *dharma* általánosabb értelemben azt jelenti, hogy mindenki köteles teljesíteni a feladatát, ideértve a közösséggel szembeni kötelezettségeit is, melyeket többek közt az erőszakmentesség és az önzetlen szolgálat elveinek tiszteletben tartásával kell ellátni, a nagyobb jó érdekében.

A *tripitaka* négy lelkiállapot ápolásának fontosságára hívja fel a figyelmet; ezek a *metta* (szeretetteljes kedvesség), a *muditha* (együttérző öröm), az *upekkha* (nyugalom) és a *karuna* (együttérzés). A buddhizmusnak sokféle hagyománya van, de a *karuna* mindegyikben fontos tanítás. A *karuna* tartalmazza a toleranciát, a hátrányos megkülönböztetés elutasítását, a befogadást és a mások szenvedéseivel kapcsolatos empátiát, így elmondható, hogy az együttérzés más vallásokhoz hasonlóan a buddhizmusban is központi szerepet játszik.

A Tóra harminchat alkalommal hivatkozik az „idegen” tiszteletének fontosságára. A Leviták könyvében olvasható a zsidó hit egyik leglényegesebb tana: „És ha tartózkodik nálad idegen, országokban, ne sanyargassátok őt. Mint a bennszülött közületek, legyen nektek az idegen, aki tartózkodik nálatok és szeresd őt, mint

tenmagadat, mert idegenek voltatok Egyiptom országában.” (Lev 19:33–34) A Tóra is azt írja, hogy „Idegent ne szorongass, hisz ti ismeritek az idegen lelkét, mert idegenek voltatok Egyiptom országában.” (Kiv 23:9)

Máté evangéliumában egy helyen (25:35) pedig a következő olvasható: „Éhes voltam, és adtatok ennem. Szomjas voltam, és adtatok innom. Idegen voltam, és befogadtatok.” A zsidóknak írt levél is úgy szól (13:1–2), hogy „Ápoljátok a testvéri szeretetet. Ne feledkezzetek meg a vendégszeretetről, hisz ilyen módon némelyek tudtuk nélkül angyalokat láttak vendégül.”

Amikor Mohamed próféta elmenekült az üldöztetés elől Mekkából, Medinában keresett menedéket, ahol szívesen fogadták. A próféta *hidzsrája*, vagyis kivándorlása szimbolizálja az elnyomás földjének elhagyását, és a medinai vendégszeretet pedig menekültek védelmének iszlám modelljét fejezi ki. A Korán a menedéket kérő *al-musztamin* védelmét tanítja, függetlenül attól, hogy az adott személy muszlim-e vagy sem. Az ő biztonságát visszavonhatatlanul garantálja az *amán* intézménye. Az Al-Anfal szúra kimondja: „Akik menedéket nyújtottak és segítettek – azok az igazi hívők. Megbocsátás és nagylelkű gondoskodás lesz az osztályrészük.” (8:74)

Tízmilliókban mérhető a menekültek és az országukon belül új lakóhelyre kényszerültek száma a világon. A vallásaink mindannyiunkat arra tanítanak, hogy mindannyian vándorok vagyunk ezen a világon, az utunk és a reményeink közösek.

Háttér

2012 decemberében az ENSZ menekültügyi főbiztosa párbeszédet kezdeményezett vallási vezetők, vallási alapú humanitárius szervezetek, tudósok és a kormányok képviselői részvételével a „hit és védelem” tárgyában. A főbiztos úr a bevezetőjében arról beszélt, hogy „...a főbb vallások mindegyike fontosnak tartja az emberséget, a törődést és a tiszteletet, valamint a veszélyben levők megvédését. A modern menedékjog legrégebbi forrásai az ősi vallási szövegek és hagyományok.” A mérföldkőnek számító esemény zárásakor a főbiztos támogatta egy etikai kódex kidolgozására tett javaslatot, mely vallási vezetőknek készülne, és a migránsok, menekültek és más, az otthonukból elüldözött személyek befogadásáról, illetve az idegengyűlölet elleni fellépésről szólna.

A felhívás alapján 2013. február és április között vallási alapú humanitárius szervezetek és tudományos intézetek (többek közt a HIAS, az Islamic Relief Worldwide, a Jezsuita Menekültügyi Szolgálat, a Lutheránus Világszövetség, az Oxford Centre for Hindu Studies, a Vallások a Békéért, a Bécsi Egyetem Római Katolikus Teológiai Kara, az Egyházak Világtanácsa, az Evangéliumi Világszövetség és a World Vision International) összefogásával elkészült „Az idegen befogadása: vallási vezetők nyilatkozata” c. dokumentum. Az arab, kínai, francia, héber, orosz és spanyol nyelvre lefordított nyilatkozat arra bátorítja az összes vallás vezetőit, hogy „fogadják be az idegent” méltósággal, tisztelettel és szeretetteljes támogatással. A világ vallási közösségei a nyilatkozatot és az azt alátámasztó egyéb dokumentumokat gyakorlati eszközként is felhasználhatják arra, hogy elősegítsék a menekültek és az otthonukból elüldözött más személyek közösségi befogadását.